

CO SE NOSÍ

Více vousů a méně holení

Kdyby nám generální z Procter & Gamble zavolal dřív, nemusel se teď tak divit. Na konci ledna zveřejnila tato firma hospodářské výsledky a vyplývá z nich značný pokles prodeje holítek a holicích přípravků Gillette, největší a nejznámější značky s holením, kterou vlastní právě tento kosmetický koncern. My jsme to ovšem říkali už dávno: muži se prostě neholí, protože si pak připadají víc jako muži. Což nechceme komentovat. Generálního hlavně zajímalo, proč si nekupují ty jeho žiletky. Jak kdo, zjistili jsme.

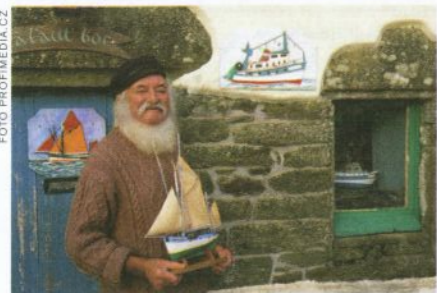
Zaprvé jsou tu hipsteři, kteří si nechali narůst plnovousy. Nezajímá je holení, ale fotit se mobilem a zavrňovat globální kapitalismus. Mají hodně řeči a nejméně jednu přítelkyni, jež jim na vousy maže kondicionér – kosmetika na plnovousy je na rozdíl od holítek slibně se rozvíjející odvětví. Vousáči si natírají různé vodičky a olejičky na to, co jim roste na bradě, a ať už je to cokoli, doufají, že to bude lesklejší, hebcí a přítelkyním příjemnější.

Pak jsou tu prima tatkové zvaní angrešti. Ve volném čase se věnují opravám automobilu a rodinným výletům a na pustý ostrov by si vzali lego. Holí se jen jednou za týden, a to nastejno lebku i bradu, protože symetrie je uklidňuje. V čase ušetřeném za každodenní holení radši spraví doma kohoutek, za což jim manželka řekne šikulko.

Pak tu máme extrémní adventuristy. Vždycky když se chtějí oholit, něco jim do toho vlezte – musí běžet maraton nebo na ně spadne lavina. A pak tu jsou chlápci, jimž je to všechno jedno. V čase ušetřeném holením, stejně jako ve veškerém ostatním, si přejíždějí dlaní po bradě, protože to hezky škrábe.

Co je všechno spojuje? Všichni se domnívají, že s vousy jsou ještě skvělejší než bez nich, což nechceme komentovat. A generálnímu vzkazují, že na jeho žiletky kašlou a ať na ně kašle taky. Neslyšel to chudák rád, ale pak si dlouho jezdil rukou po bradě. Užival si, jak to škrábe.

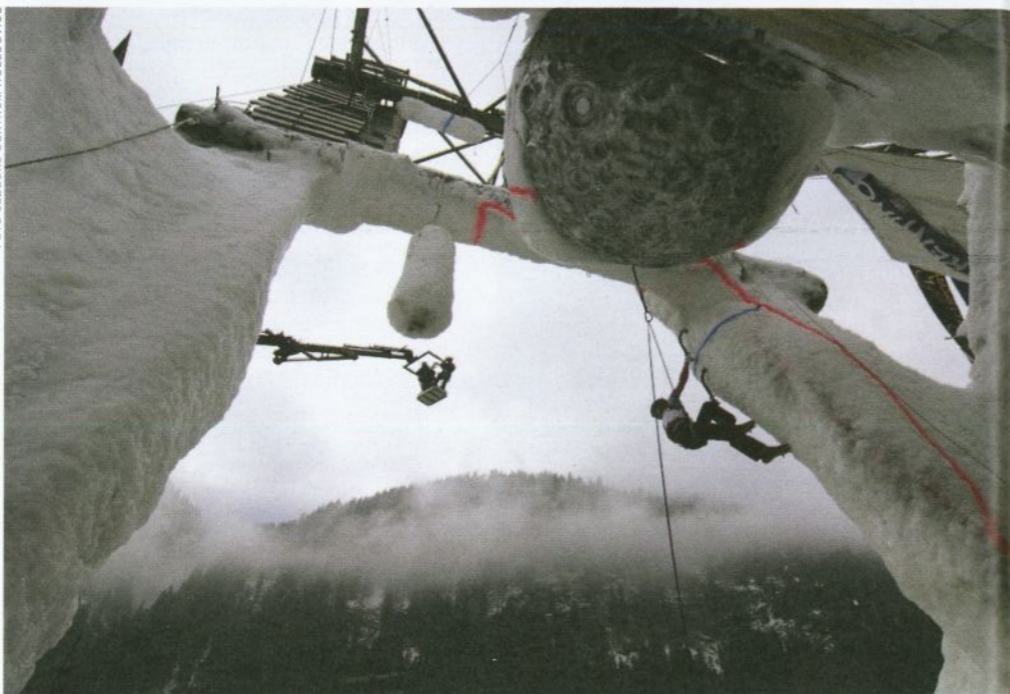
- VKV -

S CEPÍNEM NA PŘEKLIŽCE

Moderní vybavení mění sporty natolik, že je někdy nutné jej zakázat

□ JAKUB TUREK

Kdo vyleze výš? (Lucie Hrozová na umělé ledové stěně)

Zasekává cepín do ledu, vyklání se do převisu, staví se na ostré hroty maček a opatrně se sune vzhůru. Lucie Hrozová je nejlepší českou horolezkyň a závodí se světovou špičkou o umístění na stupni vítězů. Nečtete špatně; v její disciplíně se soutěže skutečně odehrávají na přesně změřených a certifikovaných umělých stěnách, kde je jasné, kdo vyhrál. Zapomeňte na horské štíty a pískovcové věže. Ice climbing a dry tooling, neboli lezení po ledu, skále či umělé stěně s cepíny v ruce, se díky přesunu do uměle vytvořených podmínek dostalo na olympiádu do Soči jako ukázkový sport.

Horolezectví se už dvě desetiletí snaží prorazit na olympijské hry a jde při tom po stejné cestě, jakou ušly ostatní etablované sporty: pravidla se zpřesňují, zkoumá se, jak co nejlépe poměřovat výsledky. A také se zlepšuje bezpečnost účastníků.

Lucie Hrozová, nad jejímž startem v Soči se kvůli finančním problémům vznášel v době uzávěrky článku otazník, kombinuje lezení po umělém ledě, pře-

kližce, zavěšených trámecích a dalších překážkách. Zvítězí ten, kdo vyleze výš – než spadne a zhoupne se na jisticím laně. Její závody se odehrávají na věžích vytvořených z ledu, umělých kamenů a dřevěných konstrukcí, ať už v mrazu pod širým nebem či v mnohapatrových garážích horských středisek. V příštích letech se patrně začne závodit i na uměle mražených ledových stěnách, které se zatím používají k tréninku. Lze je vyrobit již při 25 stupních Celsia, nic tedy nebrání celoročnímu lezení.

Ve světovém ledovém lezení je nejuznávanější ruský horolezec Pavel Šabalín, dlouholetý organizátor závodů i šéf této disciplíny v Mezinárodní unii horolezeckých svazů (UIAA). Z extrémních prvovýstupů neznámými stěnami na Kavkaze a v Himálaji se přesunul na umělé stěny a bude soutěžit i v Soči. Zatímco v horách bojoval celé týdny s počasím, lavinami, omrzlinami, sněžnou slepotou a nástrahami ledovců i skal, teď předvede desetimínutový výstup jen párkrát za sezonu, zato v plné síle.

Přechod na umělé stěny přitom vyžaduje zvýšení výkonnosti lezců a lezkyň.

Musí zvládnout sérii akrobatických pohybů tak obtížných, že by v podmínkách velehor byly nemyslitelné. Roli ovšem hraje nejen síla a obratnost, ale také neustále se zdokonalující vybavení. Cepín už dnes nevypadá jako sekera před 100 lety nebo krumpáček před 20 lety; kompozitové materiály a zvlášť pevná ocel dovolily zkroutit dva cepíny, každý pro jednu ruku, do neuvěřitelných háků a držátek. Lezení s nimi je nyní jednodušší než bez nich. Lezec zahákne cepín za sebemenší výstupek na umělé stěně, posune po něm ruku výše, na ni nasedne shora nohou, až se proplete jako opice, a dosáhne výš. Akci opakuje, dokud má sílu. Pak bezpečně spadne.

Podobný vývoj prodělala horolezecká stoupačká železa. Takzvané mačky se dříve řemínky připínaly na těžké pohorky, teď se změnilo pouze na tři ostré hroty příšroubované na špičku lehoučké lezecké botičky. Vývoj šel tak daleko, že bylo nutné zakázat stejné hroty na patách, protože lezení s nimi už bylo příliš lehké. „Mačkám i cepínům určují pravidla přesné rozměry, protože každý centimetr navíc by dával velkou výhodu,“ říká otec Lucie Hrozové a úspěšný trenér Libor Hroza. „Cepíny se před závodem vkládají do bedny přesných rozměrů. Když se do ní vejdu, je vše v pořádku. Jenže letos někdo vymyslel, že je tam bude strkat našikmo, a mohl si tak přidat deset centimetrů délky, což znamenalo v rozpažení obrovských 20 centimetrů navíc.“ Pravidla tedy od příštího roku uvádějí, že cepíny se posuzují položené naplocho.

Samozřejmostí je normovaná bezpečná lezecká stěna, jištění pomocí lana a lanové brzdy a další požadavky na bezpečnost. Jaký je to rozdíl oproti horolezectví v přírodě... Zatímco Pavlu Šabalínovi se v horách pozabíjely desítky kamarádů a lezeckých partnerů, na umělých stěnách k něčemu takovému dojde pouze ve výjimečných případech, kdy někdo hrubě poruší bezpečnostní pravidla.

Biatlon – jen na dlouhých lyžích

Především závodníci méně známých disciplín pokládají účast na zimních olympijských hrách za vrchol kariéry. K těmto sportům patří i boby a biatlon, které rovněž výrazně změnila moderní technika.

V roce 1902 uspořádali Němci závod vojenských hlídek, při němž se běhalo na lyžích a střílelo. Na třech předváleč-

Dokonalé „přichytky“ v podobě cepínů a „maček“.

ných a jedné poválečné olympiádě byly hlídky zařazeny dokonce jako ukázkový sport, ale nic víc z toho nebylo. Závodilo se s těžkými vojenskými zbraněmi v neupraveném terénu, kde diváci nic neviděli. Součástí zimní olympiády se biatlon stal až v roce 1960 ve Squaw Valley a od té doby už z programu nevypládl.

Změnilo se ovšem skoro všechno. Z mohutných vojenských flint se přešlo na sportovní malorážky, které zvládnou všichni včetně žen a juniorů. Střílí se jen na 50 metrů místo dřívějšího pětinasobku, a střelnici lze tedy zřítit bez problémů v jakémkoli údolí. Lyžuje se bruslařským stylem a závody získaly na rychlosti. I zde jsou nutné zákazy: Lyže nesmějí být kratší o více než čtyři centimetry oproti výšce závodníka a užší než 40 milimetrů. Také délku holí omezují pravidla tak, že nemožou být vyšší než biatlonista. Přitom na tvrdých upravovaných okruzích by byly kratší lyže a delší hole výhodou.

Boby: drahé a exkluzivní

V roce 1898 přidali Angličané na zimních prázdninách ve Svatém Mořici k saním říditelný mechanismus a postavili tak první bob.

O 26 let později už bobisté bojovali v Chamoni na první zimní olympiádě. Závodilo se tehdy na přírodních cestách, pouze ve zvlášť nebezpečných zatáčkách opatřených sněhovými mantineli. Vyjetí z dráhy často končilo těžkým zraněním, nebo dokonce smrtí.

Ve třicátých letech minulého století dosahovaly boby na tehdejší nejdelší evropské dráze v Tatranské Lomnici nejvyšší osmdesátikilometrové rychlosti. Dnes se běžně jezdí přes 130 km/h a na nejrychlejší dráze světa ve Svatém Mořici jedou nejlepší posádky 145 km/h. Dokonale hladké a přesně vysoustružené ledové koryto je projektováno na bezpečnou, ale rychlou jízdu. Když pilot nezvládne zatáčku, dostane se do oblouku nad sebou a bob se jen převrátí zpět do koryta. Závodníky chrání přilby a kapotáž. Dráha je pokládána za natolik bezpečnou, že se brzdí až za cílem, kdežto dříve museli soutěžící zpomalovat i během jízdy.

Druhým důvodem obrovského zrychlení jsou sami sportovci. Mezi nimi se dnes najdou především sprinteři, kdežto dříve seděli v bobech nejčastěji těžcí atleti. Desetina vteřiny náskoku na startu znamená třikrát tolik v cíli.

Další setiny vteřiny nahánějí bobisté díky materiálu. Odhaduje se, že mezi kvalitnějšími a nejméně kvalitními boby, které jezdí závody, může být v cíli rozdíl až jedné vteřiny. Nože, na kterých bob jede, musí být vyrobeny z jednotné a pravidly přesně určené oceli, aby jednotlivé týmy neměly výhody oproti ostatním. Dokonce se nesmějí před závody chladit a musí mít stejnou teplotu jako okolí, což měří těsně před startem rozhodčí. Přesto jsou nože pro bobisty fetišem, o něž se starají jako šamani – tajně, aby je soupeři neviděli. Leští je a brousí specialisté, kterým se závěrečnou úpravou daří získávat pro svá družstva cenné zlomky sekund.

Švýcaři a Němci do vývoje dávají neuvěřitelné peníze, roční rozpočty jejich sportovních federací se pohybují v mnoha desítkách milionů dolarů. Od nich ojeté boby a nože kupují závodníci druhého sledu, jako jsou například Češi, a potom boby putují dál až do nejnižších kategorií.

Zatímco biatlon vsadil na masivní členskou základnu a zlevňování celého odvětví, boby se staly exkluzivní záležitostí pro pár vyvolených. ■

Autor je šéfredaktorem serveru Horydoly.cz.